

Planerad utbildning i Östersund ska lösa personalbrist

Ny yrkesgrupp i vården kan ta över läkares arbetsuppgifter

På Mitthögskolan i Östersund finns planer på en avancerad vidareutbildning för specialistsjuksköterskor. Förutom att fastställa omvårdnad ska de nya sjuksköterskorna även kunna ställa vissa diagnoser och även behandla.

■ Det råder brist på personal inom äldre vården. Ett sätt att delvis komma till rätta med problemet skulle vara att vidareutbilda sjuksköterskor.

Det tror Ella Danielson, docent i omvårdnad på Mitthögskolan, Östersund. Hon är ordförande i den ledningsgrupp som fått i uppdrag av Vårdförbundet och Svenska kommunförbundet att utreda om det i äldre vården finns behov av vad som i många andra länder kallas nurse practitioners, avancerade specialistsjuksköterskor.

Studie av kommunal sjukvård

Utredningen genomförs som en studie av situationen i framförallt primärvård och kommunal sjukvård. I ledningsgruppen för studien finns politiker och tjänstemän från Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och lokala represen-

I bl a Storbritannien finns »nurse practitioners«, en yrkesgrupp som kan få egen utbildning även i Sverige.

tanter från både Vårdförbundet och Läkarförbundet.

Om förstudien visar att ett behov av mer avancerade sjuksköterskor finns ska Mitthögskolan på försök starta en utbildning om tre terminer redan våren 2002. Ella Danielson säger att det är ganska troligt att det blir så.

Ella Danielson har tidigare studerat situationen i till exempel USA, Australien, Kanada, Storbritannien och Holland, där nurse practitioners är etablerade.

– Länder som har liknande problem som vi i Sverige, med brist på både läkare och sjuksköterskor inom till exempel äldre vården, har fått ut väldigt mycket bra av den här utbildningen. Bra för sjukvården och bra för patienterna, säger Ella Danielson.

Aktuellt för distriktssköterskor

Utbildningen ska tydligt inriktas mot äldre vården, och studenter ska i första hand rekryteras bland distriktssköterskor, men även andra specialistsjuksköterskor. Undervisningen ska omfatta omvårdnad på magisternivå och fördjupning i medicinska ämnen.

Efter utbildningen ska sjuksköterskorna själva kunna ställa en del diagnoser, ordinera läkemedel och remittera till vissa utredningar. Även behandling ska kunna ingå i deras arbetsuppgifter.

– Vi är inne i en brytningstid där vi behöver se över vår kompetens, säger Ella Danielson.

– Det här är en ny yrkesroll som skulle kunna ta hand om somliga av de problem som idag finns inom sjukvården, i primärvården och i kommunerna.

Sara Hedbäck

Läkarförbundet starkt kritiskt mot ny yrkesgrupp i vården

»Enda lösningen är fler läkare«

– Jag kan inte begripa att människor med kortare utbildning än läkare skulle vara bättre på att ta hand om sjuka människor, när det gäller diagnostisering och terapi.

■ Det är Sveriges läkarförbunds ordförande Bernhard Grewin kommentar till trenden att sjuksköterskor allt oftare tar över traditionella läkaruppgifter.

Bernhard Grewin ser faror med att utöka sjuksköterskornas arbetsuppgifter till diagnostisering, terapi och rehabilitering. Han menar att detta inte är en bra åtgärd för att möta den svenska läkarbristen.

– Arbetsgivarna borde i stället arbeta aktivt för en bättre arbetsmiljö och

bättre löner, då kommer läkare att återvända från till exempel Norge.

Bernhard Grewin poängterar att patienterna har rätt att kräva hög kvalitet och säkerhet av den svenska sjukvården, och att det kravet endast kan mötas med fler läkare och inte genom fler korttidsutbildade sjuksköterskor.

Sverige har av tradition en långt driven delegering av traditionella läkaruppgifter till sjuksköterskor. En sådan delegering måste vila på ett etablerat samarbete mellan läkare och sjuksköterska, påpekar Bernhard Grewin. Han ser därför positivt på projektet i Norra Hammar där sjuksköterskorna leder infektionsmottagning med en läkare som handledare i bakgrunden. Men Bernhard Grewin är noggrann med att poängtera att detta inte är något

svar på läkarbristen.

– Det här är en försöksverksamhet under ordnade former. Då är jag inte orolig.

Däremot är Bernhard Grewin starkt kritisk mot den vidareutbildning av specialistsjuksköterskor som planeras i Östersund. Även om man i andra länder har fungerande system med det som kallas Nurse Practitioners finns det inget som talar för att det skulle behövas i Sverige.

– Det här handlar mer om sköterskekårens önskemål om utveckling än om verkliga patientbehov.

– Läkarförbundet är inte intresserat av en yrkeskategori mellan sköterskor och läkare. Det löser inte vårdens krav på säkerhet och kvalitet!

Sara Hedbäck